

Maatiainen – Det lantliga kulturavet ry

Toimintakertomus 2011

YLEISTÄ

Maatiainen – Det lantliga kulturavet ry (jatkossa Maatiainen) on aatteellinen yhdistys, jonka pyrkimyksenä on säilyttää ja edistää kulttuuria sekä levittää alan osaamista ja käytännön taitoja. Maatiainen kokoaa jäsenikseen kulttuurikasveja ja maatiaiseläimistä sekä perinnemaisemien monimuotoisuudesta kiinnostuneita henkilöitä. Maatiaisen toiminnassa on kolme pääsektoria: maatiaiskasvit, maatiaiseläimet sekä perinnemaisemat.

Toimintavuotta sävyttivät lukuisat onnistuneet tapahtumat ja matkat. Yhteiskunnallinen toiminta oli aktiivista. Yhdistys on hyvin verkostoitunut samanmielisten toimijoiden kanssa. Taloudellinen asema oli vakaa. Yhdistys on perustettu vuonna 1989.

1. HALLITUS JA TOIMINTARYHMÄT

1.1. Hallitus, toimintaryhmät ja muut valinnat

Hallitus kokoontui 4 kertaa.

Hallituksen kokouksissa olivat useimmiten läsnä Anja Alanko, Maija Manninen ja lehden päätoimittaja Aune Kämäräinen.

Maatiaisessa on useita toimintaryhmiä. Matkoista vastasi Anne Paalo. Siemenistä vastasivat Anna Lassila ja Pirkko Kukkola; näyttelyistä Anja Alanko, Sinikka Koskinen ja Maija Manninen taimipäivistä Maija Manninen ja Anja Alanko; maisemaryhmästä Leena Saario, Pentti Alanko, Sinikka Koskinen; maatiaiseläimistä Timo Rantakaulio, Ilmari Majuri; maatiaisruokaryhmästä Anja Alanko ja Leila Järventausta; paikallistoiminnasta Laura Murto ja Peter Tigerstedt ja museoyhteistyöstä Anja Alanko, Pertti Pyhtilä, Timo Rantakaulio ja Annmaj Rönning.

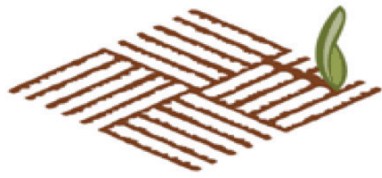
Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 26.5.2011. Syyskokous pidettiin 17.11.2011.

2. VARSINAINEN JÄSENTOIMINTA

2.1. Jäsenet ja jäsenrekisterin pito

Yhdistyksen jäsenmäärä oli vuoden 2011 marraskuussa noin 1900. Jäsenmaksut olivat yhdistyksen tärkein tulonlähde. Normaali jäsenmaksu on 27 €, opiskelijat 18 € ja perhejäsenet 11 €. Vuoden jäsenmaksutulot olivat 41 493,00 €. Jäsenrekisteriä pidetään Maatiaisen toimistossa.

Yhdistyksen kunniajäseniä ovat Teuvo Hyppänen, Ritva Lehtonen, Unto Wannas, Pirkko Kahila, Peter M. Tigerstedt, Anja Alanko ja Pentti Alanko.

MAATIAINEN

2.2. Toimisto ja sen hoito

Maatiaisen toimisto on ollut 1.1.2007 lähtien osoitteessa Stenbäckinkatu 8 A 48, myymälä 2, 00250 Helsinki. Vuokrasopimus uusittiin vuoden 2011 lopussa. Toimistosta vastasi Maija Manninen. Lisäksi oli useita talkoolaisia. Toimistoa pidettiin auki keskiviikkoisin ja torstaisin kello 12-18 lukuun ottamatta heinäkuuta.

2.3. Paikallisryhmät

Pohjois-Karjalan paikallisryhmä (Tuovi Mutanen), **Pirkanmaan paikallisryhmä** (Erkki Lehtimäki) sekä **Turun seudun paikallisryhmä** (Terhi Arell) jatkoivat toimintaansa järjestämällä taimivaihtoja, siemenpäiviä ja erilaisia kursseja sekä Turun ryhmä myös viljelemällä palstaa Aurajoen rannalla. Pyrittiin käynnistämään **Etelä-Savon paikallisryhmän** toiminta. Kesän kotimaan maatiaismatkan yhteydessä aktivoitiin **paikallistoimintaa**. Kutsuttiin sopiviin kohteisiin osanottajia kirjeitse ja sähköpostitse jäsenrekisteritietojen pohjalta.

2.4. Toimintaryhmät

Toimintaryhminä jatkoivat siemenryhmä, ruokaryhmä, näyttelyryhmä, taimipäiväryhmä, maatiaiseläinryhmä ja maisemaryhmä. Ruokaryhmän kokouksissa käsiteltiin Airi Rekilän kirjaa ”Syö itsesi suomalaiseksi”.

Siemenryhmä jatkoi vuonna 2011 (Anna Lassila, Pirkko Kukkola, Anja Alanko, Timo Rantakaulio, Juhan Savander ja Minna Kärkkäinen). Toimintaryhminä jatkoivat **ruokaryhmä** (Anja Alanko), **taimipäiväryhmä** (Pirkko Kahila, Riku Cajander, Terhi Koivisto), **näyttelyryhmä** (Terhi Koivisto, Riku Cajander, Sinikka Koskinen, Minna Kärkkäinen), **maatiaiseläin-toimintaryhmä** (Dina Samaletdin, Ilmari Majuri, Laura Murto), **perinnemaisemaryhmä** (Leena Saario, Pentti Alanko, Sinikka Koskinen), **paikallistoimintaryhmä** (Juhan Savander, Laura Murto, Peter M. A. Tigerstedt) ja **museoryhmä** (Anja Alanko, Hannu Huvinen, Timo Rantakaulio).

2.5. Yhteistyö museoiden ja muiden tahojen kanssa

Jatkettiin yhteistyötä Seurasaaren ystävien, Seurasaaren säätiön, Sommelo ry:n, Maatalousmuseon, Elävän maan, Metsähallituksen Korteniemen perinnetilan, Kuralan Kylämäen, Livonsaaren yhteisökylän, Keuruun ekokylän, Helsingin kaupunginkirjaston ja Biodynaamisen yhdistyksen kanssa. Tiivistettiin yhteistyötä Museoviraston kanssa viljelemällä Seurasaareissa maatiaiskasveja yhteistyössä Seurasaaren ystävien kanssa.

Jatkettiin yhteistyötä Helsingin seudun kesäyliopiston kanssa. Kesäyliopistokurssien yhteydessä myytiin Maatiaisen siemeniä. Tehtiin myös yhteistyötä Mustialan maatalousoppilaitoksen, Suomen luomumatkailuyhdistyksen sekä Ympäristö- ja kuluttajapoliittisen yhdistyksen kanssa. Viime mainitut ovat mm. järjestäneet kokouksiaan Maatiaisen tiloissa. Yhteistyö on aloitettu myös Espoon puutarhayhdistyksen kanssa.

2.6. Maatiainen-lehti

Maatiainen -lehti ilmestyi vuoden aikana 4 kertaa. Lehden päätoimittajana on ollut Aune Kämäräinen ja taittajana Raija Ojanen. Lehden irtonumeroita on ollut myynnissä Akateemisessa Kirjakaupassa Helsingissä. Lehdestä 1/2011 otettiin tavanomaista isompi painos, jota jaettiin kiinnostuneille kevään puutarhamessuilla.

Lehden numeron sivumäärä on ollut keskimäärin 39 sivua. Vuoden ensimmäisessä numerossa on ollut liitteenä siemenluettelo. Lehti painetaan nelivärisenä. Vuoden 1. numerossa julkaistiin perinteisesti kuva vuoden maatiaiskasvista, ja vuoden perinnemaisema esiteltiin artikkelin ja kuvien avulla. Pääpaino lehdessä on asiantuntijoiden ja lukijakunnan kirjoituksilla puutarha- ja kasviaiheista, mutta myös maatiaiseläimiin liittyviä juttuja on ollut. Tärkeä osansa on jäsenten ilmoituksilla ja Maatiaisen tapahtumista, kurseista ja matkoista tiedottamisella. Lehti julkaisee myös kaupallisia mainoksia, etupäässä puutarha-alan kirjojen kustantajilta.

Päätettiin koota lehden vuosikerroista olennaisimmat artikkelit ja yrittää julkaista ne sopivalla tavalla.

Lehden nettokulut olivat 14 426,41 (13 682,41, v. 2011).

2.7. Kotisivut ja muu tiedotus

Toimintavuonna kotisivut www.maatiainen.fi ovat toimineet erittäin hyvin. Kotisivuja hoiti pientä palkkiota vastaan Keijo Luoto. Kotisivut palvelevat erinomaisesti Maatiaisen toiminnasta tiedottamisessa.

Jaettiin yhdistyksen esitettä messuilla ja muualla myös taimipäivistä tiedotettiin aktiivisesti.

2.8. Yhteiskunnallinen toiminta

Riku Cajander, varajäsenenään Anna Lassila, edusti Maatiaista maa- ja metsätalousministeriön asettamassa geeniturvalautakunnassa keväeseen asti. Keväällä Maatiaisen edustajaksi geenivaralautakuntaan valittiin Laura Murto ja varajäseneksi Anna Lassila. Maatiaisen edustajana kasvilajikelautakunnassa jatkoi Riku Cajander. Timo Rantakaulio oli mukana maatalouden geenivarojen ohjausryhmässä varajäsenenään Maija Manninen.

2.9. Kirjavälitys

Jatkettiin pienimuotoista kirjavälitystä. Kirjavälityksen nettotuotto oli 112,33 (1474,33).

3. TOIMINTA SEKTOREITTAIN

3.1. Maatiaiskasvit

3.1.1 Vuoden 2011 maatiaiskasvina oli kultapallo

Vuoden maatiaiskasvi oli kultapallo. Toimintavuoden aikana tehtiin kultapalloa tunnetuksi lehdessä, kotisivuilla ja tapahtumissa. Myytiin kultapallon juurakoita.

3.1.2 Siemenasiat

Anna Lassila ja Pirkko Kukkola vastasivat yhdessä siementoiminnasta. Anna Lassila laati siemenluettelon, hoiti siementen tilauksen ja niiden laadun tarkastuksen sekä teki siemenseokset ja Pirkko Kukkola vastasi siementen lopullisesta puhdistuksesta, pussituksesta ja tilausten käsittelystä. Pirkko Kahila auttoi tarvittaessa.

Siemenluettelo laadittiin ensimmäisen jäsenlehden liitteeksi ja se voitiin lähettää lehden yhteydessä postikulujen säästämiseksi. Siemenluettelon sivumäärä kasvoi edellisestä vuodesta 52 sivuun. Siementen kerääjiä oli 79 vuonna 2011. Suurkiitos kaikille siemeniä Maatiaisen välitykseen toimittaneille.

Postimyyntiin ohella siemeniä myytiin puutarhamessuilla, Helsingin lasipalatsin Maatilatorilla ja toimistolla, sekä pienempien tapahtumien ja koulutustilaisuuksien yhteydessä. Maatiaisen siemeniä oli myynnissä myös Kuralan kylämäellä sekä 10.6 alkaen Helsingin yliopiston Kumpulan kasvitieteellisessä puutarhassa.

Siemenvälityksen kulut olivat 21 822,05 (17 877,30). Suurin kuluerä oli siementoiminnan palkkiot sivukuluineen. Siementen myyntitulo oli 25 451,79 €. Siemenvälityksen tulos oli toimintavuonna 3629,74 (2948,99 €).

Syksyn lehteen laadittiin siementen kerääjille ohjeet, joilla pyrittiin suuntaamaan siementoimintaa maatiaiskasvien suuntaan. Edelleen pyydettiin lähettäjiä huolellisuuteen siementen alkuperätietojen merkitsemiseksi, niin että eri-ikäisten kasviantojen ja maatiaiskantojen merkitseminen myös luettelo onnistuisi. Kiitokset vaivannäöstä kaikille kerääjille!

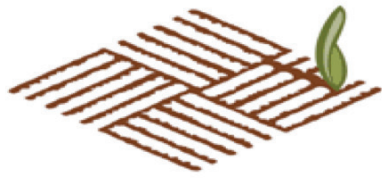
Siemenryhmä kokoontui pohtimaan siementoiminnan toteutumista, tavoitteita ja kehittämistä.

Eviran myöntämä siemenlupa Maatiaiselle on voimassa 10.9.2013 asti. Lupa on myönnetty viljakasveille, nurmi- ja rehukasveille, öljy- ja kuitukasveille, vihanneksille, juurikkaille, nurmi- ja nurmikkoseoksille, viljaseoksille sekä perunoille.

Maatiaisen yrtti- ja lääkekasvien siemenistä on varmuuskopiot säilytettynä pohjoismaisessa geenipankkijärjestelmässä. Maatiainen pyrkii säilyttämään maatiaishyötykasvit käytössä ja myös laajentamaan niiden käyttöä.

3.1.1. Taimipäivät ja taimien myynti

Kevät- ja syystaimipäiville monet jäsenet tulevat vaihtamaan taimia ja tuovat ylimääräisiä taimiaan lahjaksi yhdistykselle. Taimipäivien nettotulos oli 3048,08 € (2390,15 €).

MAATIAINEN

3.2. Maatiaiseläimet

Vuoden 2011 maatiaiseläin paimensukuinen lapinkoira

Toimintavuoden aikana tehtiin paimensukuista lapinkoira tunnetuksi lehdessä, kotisivuilla ja tapahtumissa.

Perustettiin yhdistyksen nimissä maatiaisnautojen polveutumistietokanta nettiosoitteeseen maatiainen.fi. Kantakirja on julkinen ja sitä hoitaa Jarmo Manninen.

3.3. Perinnemaisemat ja -pihat

Vuoden 2011 perinnemaisemaksi valittiin Keminmaan kirkkojen ympäristön kedot ja niityt. Vuoden perinnemaisema esiteltiin lehdessä ja nettisivuilla. Jäseniä kutsuttiin lehden välityksellä tutustumaan kohteeseen, jonne järjestettiin kunniakirjan luovutustilaisuus. Maatiaisesta paikalla olivat perinnemaisemavastaava Leena Saario, Pentti Alanko, Aune Kämäräinen, Minna Kärkkäinen, Anja Alanko, ja Maija Manninen.

4. TAPAHTUMAT JA MATKAT

- 7-10.4.2011 osallistuttiin Oma Piha -messuille Helsingissä omalla osastolla, jossa myytiin siemeniä ja kerrottiin yleisölle maatiaiskasveista. Messut sujuivat onnistuneesti ja siemeniä myytiin paljon. Jaettiin paljon esitteitä ja hankittiin uusia jäseniä.
- 30.4.2012 oli mahdollisuus tutustua kyyttö-maatiaislehmiin ja maatiaiskanoihin niiden kotitilalla Ilmari Majurin luona Espoossa.
- 7.5.2011 Järjestettiin hedelmäpuiden varttamistyöpaja Kirkkonummen Myllykylässä luomupuutarhuri Kaj Simbergin tilalla. Kurssille osallistui noin 30 henkilöä.
- 10-17.5.2011 järjestettiin onnistunut ja jännittävä puutarha- ja luontoaiheinen maatiaismatka Bulgariaan oppaana Anne Paalo.
- 20.5.2011 pidettiin suosittu kevättaimipäivät. Ne ovat tärkeä ja jo vakiintunut toimintamuoto, joka kokosi satoja ihmisiä toimistomme sisäpihalle. Paikalla oli myös kasviasiantuntijoita.
- 21.5.2012 Pentti Alanko edusti Maatiaista Uudenkaupungin kukkamessuilla.
- 21.5.2010 Marttojen puutarha- ja taimienvaihtopäivässä Joensuun Kukkolassa Maatiaista edusti mm. Pohjois-Karjalan toimintaryhmän yhteyshenkilö Tuovi Mutanen.
- 31.5.2011 järjestettiin puutarhavierailu Sisko Chasen puutarhaan Helsingin Vartiokylässä.
- 4.6.2011 Maatiainen oli mukana Elimäen Mustilassa myymässä siemeniä Alppiruusujen päivänä ja kesäkauden avajaispäivänä.
- 18-19.6.2011 Maatiaisien kotimaanmatka suuntautui Loimaalle, Naantaliin, Tuorlan majataloon, Kuralan Kylämäkeen ja Billnäsin ruukkiin. Tutustuttiin mustiin maatiaisemehiläisiin Naantalın Kultarannassa mehiläisasiantuntija Aimo Nurmisen opastamana. Matka tehti yhdessä Kennomesiosuukunnan kanssa. Matkaoppaana toimi Anne Paalo.
- 3.7.2011 Maatiaisien Pohjois-Karjalan toimintaryhmä osallistui retkipäivään Kolin niityillä.
- 7.7.2011 luovutettiin Keminmaan kirkkojen ympäristön niityille ja kedoille perinnemaisemakunniakirja.
- 23.7.2011 vierailtiin Marko Suomen omavaraisessa paratiisi-puutarhassa.

- 17-21.8.2011 järjestettiin matka Latviaan. Oppaana toimi Anne Paalo.
- 3.9.2011 Seurasaarella järjestettävässä Perinnekasvipäivässä korjattiin satoa yhdessä Seurasaaren ystävien kanssa. Luennoilla Hannu Ahokas esitteli suomalaista naurista viljelyssä ja rikkakasvissa, ja Pentti Alanko kertoi unohdetuista maatiaiskasveista.
- 2-3.9.2011 Maatiaisen Pirkanmaan ryhmä, vastuuhenkilönään Erkki Lehtimäki, osallistui Tulevaisuuskylän toimintaan Tampereen keskustorilla. Siemeniä myytiin ja Maatiaisen toimintaa esiteltiin.
- 1.10.2011 Pirkko Kahila ohjasi siemenkurssilla siementen keräilyn ja puhdistuksen kiinnostavaan maailmaan.
- 12.10.2011 järjestettiin ideointi-ilta, jossa mietittiin yhdessä Maatiaisen tulevaa toimintaa. Ideoita tuli esille runsaasti ja keskustelua syntyi runsaasti.
- 20.10.2012 puutarhaluennolla maisema-arkkitehti Camilla Rosengren esitteli monimuotoisuutta Ruskeasuon siirtolapuutarha-alueella
- 17.11.2011 pidettiin Maatiaisen syyskokous.

Maatiaistapahtumien ja -matkojen nettotulo oli 9 161,45 (3 890,76 €)

5. TALOUS JA HALLINTO

Hallitus kokoontui 4 sekä kertaa, vastasi toimintasuunnitelman toteuttamisesta, yhdistyksen sääntömääräisten tehtävien hoitamisesta ja yhdistyksen taloudesta. Hallitus seurasi taloutta säännöllisesti.

Yhdistyksen kirjanpitäjänä toimi Raili Siltala. Tilintarkastajat ovat Marika Lohi ja Juhani Tenhunen. Varatilintarkastajina toimivat Pertti Pyhtilä ja Peter Tigerstedt. Maija Manninen vastasi rahastonhoidosta ja jäsenasioista. Maatiaisella oli toimintavuonna tilit Aktia- ja Sampo-pankeissa. Matka-asioiden hoitamista varten on oma tilinsä.

Yhdistyksen toiminta perustui pääasiassa jäsenmaksutuloihin, joista suurin osa tarvitaan tiedotustoiminnan ja toimiston sekä jäsenrekisterin pidon ja muiden jäsenoimintakulujen peittämiseen. Muita tulonlähteitä ovat erilaiset tapahtumat ja matkat 9161,45 siemenvälitys 3629,74 ja taimimyynti 3048,08.

Toiseksi tärkein tulonlähde ovat siemenet ja taimet. Näistä saatava tulo kattaa suurimman osan siementoiminnan kuluista. Muu varsinainen toiminta perustuu pääasiassa vapaaehtoistyöhön ja osallistujilta perittäviin maksuihin.

Henkilöstökulut olivat 38 959,14 € (31 981,20 €). Yhdistyksen talous oli toimintavuonna hyvä, ja talkootyötä tehtiin paljon.

Vuoden 2011 tulos oli 4853,00 ylijäämäinen (4 969,82 € ylijäämäinen).